

पूर्वांचल

Purwanchal National Daily

◆ वर्ष : २७ ◆ अंडक : ७२ ◆ पृष्ठ ४ ◆ बित्तमोड ◆ विसं २०७८ माघ १४ गते शुक्रवार (Friday, January 28, 2022) नेपाल सम्वत् १९४२ Web : www.purwanchaldaily.com ◆ मूल रु : ५/- भारतमा भारु : ४/-

दुर्घटनामा दाजुभाइसहित चार जनाको मृत्यु

इलाम, माघ १३। इलाममा पिकअप जिप दुर्घटना हुँदा विहीनार विहान दुई जनाको मृत्यु भएको छ।

भाषापाट इलाम आउदै गरेको प्रदेश १-०१-००९ च ७९६ नम्बरको पिकअप आफै अनियन्त्रित भई सडकरेखी करिब पाँच सय मिटर तल भरेको थिए।

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

जनसंख्या बढिदर किन घट्यो ?

प्रदीप बस्याल

काठमाडौं माघ १३। भई सार्वजनिक भएको राष्ट्रिय जनगणनाको प्रारंभिक तथ्याङ्क नेपालको जनसंख्या बढिदर एक दशकमा झण्डै ३५ प्रतिशतले घटेको देखिएको छ।

एक प्रतिशतलाई अधिकारी बढिदरलाई सरकारी अधिकारी तथा विज्ञाहरूले 'स्वाभाविक' को संज्ञा दिएका छन्। तथापि त्यसले तकाल र दीर्घालाकाका लागि चेतावनी देखिएको उनीहरूको भानाइ छ। एक दशकांतर नेपालको जनसंख्या बढिदर १.३५ प्रतिशत थिए। अहिले त्यो ०.३३ मा भएको २०७८ सालको जनगणनाले देखाएको छ।

केन्द्रीय विभागका उपमहानिर्देशक हेतुराज रेमी यस्तो देखिनु नेपालमा जम्मदर सार्विकै घट्दो कममा भएको सङ्केत नास्तन रोगका कारण ज्यान गुमाउदैनन् भन्ने भनिन्छ तथा जीवनकालमा चार-पाँच सन्तान जन्माउदैयन् भन्ने अहिले त्यो दुई हाराहारीमा भरेको छ। उनले भन्ने।

तर, अधिकारीहरू विगत धेरै वर्षदेखि देखिएको यस क्रमलाई हेर्दा 'जनसंख्या तत्काल बढे पनि भवियता स्थिर रहने' भैरै चैतिन्त हुन नपै ठाउँन्।

नेपालमा गर्भनिरोधक सामग्रीको प्रयोग द्वारा वडेको देखिन्दैन। जन्मान्तर बढनुको एउटा दूलो कारण बच्चा जन्माउने समयमा श्रीमान् श्रीमती संगै रहन हुनेछन्।

नेपालमा २०६८ सालको जनगणनामा

पनि त्यसअधिको भन्दा ०.९० प्रतिशतले बढिदर घटेको थियो। त्रिभुवन विश्वविद्यालयको जनसंख्या अध्ययन जम्मदर र जनसंख्या बढिदरसंग भएको विज्ञहरूको मत छ।

अमरात्मितम असर पर्छ ?
जनगणनाले देखाएको तथ्याङ्काट तत्काल भइहालूपैर्ने अवस्था नाशपारी प्रा. योगेन्द्रविहादुर गुरुड ठान्डा पर्ने अधिकारीका कारणमा 'स्थारिएको सामाजिक-आर्थिक अवस्था र चेतावनी' भानाइ छ।

अहिले मानिसहरू एकल प्रविहारतर्फ ढलकुनुका साथै शहरमुखी भइहरूका छन्-प्रा. गुरुड भन्नैन्। गाउँमै वस्ता समेत रामा सेवासुविधा लिने र सन्तानलाई राम्री पढाउने, रामो स्वास्थ्यसेवा दिन खोजे प्रवृत्ति देखिनुले मानिसहरूले त्यो सुविधा पुऱ्याउन सक्नेगरी कम सन्तान नपर्ने विज्ञहरूको मत पाइन्छ।

स्वास्थ्यसेवामा गरिएको सुधारसी बाल मृत्युदर निकै घटेकाले दिप्तीहरूले जम्मने सबै नास्तन रोगका कारण ज्यान गुमाउदैनन् भन्ने भनिन्छ तथा जीवनकालमा चार-पाँच सन्तान जन्माउदैयन् भन्ने अहिले त्यो दुई हाराहारीमा भरेको छ। उनले भन्ने।

स्वास्थ्यसेवामा गरिएको सुधारसी बाल मृत्युदर निकै घटेकाले दिप्तीहरूले जम्मने सबै नास्तन रोगका कारण ज्यान गुमाउदैनन् भन्ने भनिन्छ। तर, सकियता जन्मान्तरका बढने क्रम भन्ने अब सुस्त हुने भएकाले उक उमेर सम्हवाट समयमै लाग लिने सरकारी नीति हुन्पर्ने गुरुड ठूलो संख्यामा युवायुवी लामो समयसम्पर्क विदेशमा रहने गरेका कारण जम्मान्तर बढ्दू यस्तो बढिदर घट्दुको एउटा प्रमुख कारण मान्छन्।

नेपालमा गर्भनिरोधक सामग्रीको प्रयोग द्वारा वडेको देखिन्दैन। जन्मान्तर बढनुको एउटा दूलो कारण बच्चा जन्माउने समयमा श्रीमान् श्रीमती संगै रहन हुनेछन्।

कनकार्ड बहुमुखी व्याप्ति
कनकार्ड नेपालपालिका, सुख्ता, झापा

प्राध्यापक आवश्यकता

यस क्याम्पसका लागि देहाय बमोजिम प्राध्यापकको आवश्यकता परेको हुँदा योग्यता पुगेका २१ वर्ष पुरा भइ ४० वर्ष तनाघेको इच्छुक नेपाली नागरिकबाट दरखास्त आव्हान गरिन्छ।

क्र. सं.	पद	अध्यापन गर्ने तह	आवश्यक संख्या	न्यूनतम शैक्षिक योग्यता	सेवा	सेवा सुविधा	कार्य सत्र
१	सहायक प्राच्यापक	स्नातक तह	१ जना	मानविकी तथा सामिजिकशास्त्र अन्तर्गत अर्थशास्त्र विषयमा कम्मीमा द्वितीय श्रेणीमा स्नातकोत्तर तह उत्तीर्ण	करार	क्याम्पसको नियमानुसार	विहानी

पेश गर्नुपर्ने कागजातहरू : शैक्षिक योग्यताका प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि (एस.एन.सी., प्रविणता प्रमाण पत्र, स्नातक र स्नातकोत्तर तह उत्तीर्ण), नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि, अनुभव तथा तालिमका प्रमाणपत्र भए सोको प्रतिलिपि

छन्ते प्रक्रिया : कक्षा अवलोकन र अन्तरवार्ता

निवेदन दिने अन्तिम मिति : २०७८ माघ २७ गते विहीनार विहान १०:०० बजेसम्म

कक्षा अवलोकन तथा अन्तरवार्ता मिति : क्याम्पसले निर्धारित तथा विहान १०:०० बजेसम्म

आवेदन दस्तूर : निर्धारित समय भित्र रु. १०००/- र मिति २०७८ फागुन ४ गते बृद्धबार विहान १०:०० बजेभित्र रु. २०००/-

यस जानकारीका लागि सम्पर्क :

०२३-४५२७५५३ (कार्यालय समयमा), ८८४२७८६४९६ (क्याम्पस प्रमुख)

क्याम्पस प्रमुख

अनुमति बिना फोटो खिच्नेलाई कारबाही

काठमाडौं, माघ १३। गृहमन्त्रालयले सम्बन्धित व्यक्तिको सहमति बिना कुनै प्रकारको तस्वीर र भिडियो खिच्न तथा तिनलाई सामाजिक सञ्जालमा प्रकाशन गरेमा कारबाही हुन चेतावनी दिएको छ।

मन्त्रालयले विहीनार एक सूचना जारी गरी सम्बन्धित व्यक्तिको अनुमतिविना तस्वीर खिच्ने र भिडियो बनाएर निजलाई जानकारी नै नदिइ सहमति/ अनुमतिविना सामाजिक सञ्जालमा प्रकाशन गर्ने जोसुकैलाई प्रचलित कानून बमोजिम (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

माओवादीमा नेतृत्व छान्न सक्स

भापासहित ६ जिल्ला र तीन पालिकामा संयोजक को बन्ला ?

झापा, माघ १३। नेकपा माओवादी केन्द्रले भापासहित पालिकामा अभै नेतृत्व चयन गर्न सकेको छैन।

वित्तमोड र अर्जुनधारा नगरपालिकामा माओवादी केन्द्रले नेतृत्व चयन गर्न नसकेको हो। गत पुस ११ देखि १५ गतेसम्म काठमाडौंमा पार्टीको केन्द्रीय महाधिवेशन सम्पन्न भए पनि भापासहित पालिकामा नेतृत्व चयन गर्न नसकेको हो।

अर्जुनधारा नगरपालिकामा अध्यक्षको टुड्गो लागे पनि संयोजको टुड्गो लाग्न नसकेको हो। वित्तमोड नगरपालिका र बाढौशी गाउँपालिकामा सहमतिवाटै नेतृत्व चयनका लागि कसरत भइहरेको पार्टीका जिल्लास्तरीय एक नेतृत्व चयनका लागि अभैले पार्टीमा छलफल भइहरेको र केही दिनभित्र तीनपटै भानाइ भानाइ छैन।

भापासहित दिनभित्र तीनपटै भानाइ भानाइ छैन।

यसले भापासहित ६ जिल्लामा संयोजक कार्यक्रममा लागि आकांक्षी धेरै भएपछि जिल्ला संयोजक तोम सक्सको छैन।

भापासहित दिनभित्र तीनपटै भानाइ भानाइ छैन।

पर्यटनमा निजी र सरकारी क्षेत्रको सहकार्य

आर्थिक सम्पन्नता प्राप्त गर्न तुलनात्मक लाभका क्षेत्रको पहिचान गरी उत्पादकत्व बढाउनुपर्छ । गतिशील अर्थतन्त्र निर्माण गर्न तेस्रो विश्वका नेपाल जस्ता देशमा पर्यटन र पर्यटन व्यवसाय ऊर्जाशील क्षेत्र हो । पर्यटन व्यवसायलाई व्यावसायिक बढाउन सके समृद्धि तल्लो तहदेखि प्राप्त हुन्छ । एक घर, एक समाज, एक क्षेत्र अनि सिंगो राष्ट्रिय स्तरमा पर्यटन व्यवसायलाई संबर्द्धन र प्रबढ्दन गर्दा प्राप्त लाभको न्यायोचित वितरण हुन्छ । जब आर्थिक लाभ मात्र नभई प्राकृतिक, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक, पुरातात्त्विक सम्पदहरूको दिगो व्यवस्थापन हुन्छ, अति मात्र यो विकासोन्मुख तथा अर्थतन्त्र कमजोर भएका मुतुका लागि पर्यटन व्यवसाय सच्चाय सारथि बन्ने गर्दछ । प्राचीन सम्पदाको संरक्षण, पर्यटन सुरक्षा र पर्यटन सेवा(सुविधाको गुणस्तरीयता, भरपूर हवाई सेवा, पर्यटनमैत्री पुराधार, पर्याप्त सचना र पर्यटन गत्वाहरूको विविधीकरण गर्नु नै नेपाली पर्यटन व्यवसाय विकासका सबाल हुन् ।

कम खर्च गरेर एकलै ट्रेकिङ जाने पर्यटक बढाउन, होमस्टेडो सुविधामा स्तरीकरण नहुन, पर्यटकमैत्री स्थानीय पूर्वाधार र वातावरण नहुन नेपाली पर्यटन क्षेत्रमा हाल देखिएका समस्या हुन् । आन्तरिक पर्यटकको सम्भावना बढेको छ । पर्यटन प्रहरीको अवधारणा नौलो हुनु, सांस्कृतिक सम्पदामा स्थानीयको अतिक्रमण हुनु, गुणस्तरीय सेवा(सुविधा पर्यटनमैत्री नहुन, नयाँ गलत्यको विविधीकरण गर्न नसक्नु, गुणात्मक लाभ हासिल गर्न नसक्नु, विश्वसनीय पूर्वाधार र सेवाको अभाव हुनु नेपाली पर्यटनका अन्य समस्या हुन् । पर्यटन क्षेत्रको विकासका लागि सक्षम सारथि बन्न राज्य प्रणाली जागरूक हुनुपर्छ । पर्वाधार निर्माण र विकासका पर्यटनमैत्री हुनुपर्छ । पर्यटन व्यवसायमा दक्ष जनशक्ति अनिवार्य तयार गर्नुपर्छ । पर्याप्तपर्यटनको अवधारणालाई स्थानीयकरण गर्नुपर्छ । प्रचार तथा सञ्चारमा विशेष जोड दिनुपर्छ । पर्यटकको सुरक्षा र उद्धारलाई नियमित र सक्षम बनाउनुपर्छ । पर्यटन उद्योगको विकास तथा व्यावसायिकता हासिल गर्न निजी स्वदेशी तथा विदेशी लगानीको वातावरण बनाउनुपर्छ । पर्यटकीय क्षेत्रको संरक्षण र नयाँ गलत्य पर्विधान गर्न सबै क्षेत्रबीच सहकार्य हुनुपर्छ ।

पर्यटन व्यवसायबाट नै समृद्धि आउने हो । पर्यटन व्यवसायले स्थानीय उत्पादनको उपयोग, होटल व्यवसायको व्यावसायिकता, रोजगारीको अवसर, विदेशी मुँगा आर्जनजस्ता क्रियाकलापले अर्थतन्त्र गतिशील बनाउँछ, जसका लागि पर्यटन व्यवसायमा राज्यले सुरक्षित वातावरण र पूर्वाधार निर्माणमा जागरूक हुनुपर्छ । पर्यटकीय सम्भावनालाई विविधीकरण गर्न सक्नुपर्छ । यसका साथै प्राचीन कला र सम्पदा, पर्यावरण, साहसिक खेलकुद नै आकर्षण गत्वाहरूको विविधीकरण गर्नुपर्छ । स्थानीय उत्पादनलाई प्राथमिकता दिई ग्रामीण पर्यटनलाई व्यावर्थमा आधारित बनाउनुपर्छ । मौलिकताको संरक्षण गर्नुपर्छ । अनिवार्य वितरणको अवस्था राज्यले सुनिश्चित गर्नुपर्छ, अति मात्र पर्यटन व्यवसाय समृद्धिको यात्राको असल साफेदार बन्न सक्छ । पर्यटन उद्योगमा देखिएका चुनौतीहरूको सम्बोधन गर्नका लागि सरकार, निजी क्षेत्र तथा गैरसरकारी क्षेत्रसमेतको संयुक्त लगानी, तपरता र सोचमा परिवर्तनको आवश्यकता हुन्छ ।

कोरोना भाइरस महामारीको तेसो लहर फैलाएका बेला अहिले नेपालमा सक्रियताको संख्या बढिएको छ । अहिले देशभर १० हजारभन्दा बढी सक्रिय सक्रियताको छ । विगत दुई सातादेखि दैनिक हजारौंको संख्यामा सक्रियताको छन् भने रुद्धासीको र टाउको दुख्ने जस्ता सामान्य लक्षण भएका दूलो संख्यामा मानिसहरू रमीक्षण गराउन गएका छैनन् ।

सक्रिय अधिकारीहरूका अनुसार नेपालमा व्यापिका अधिकारी सक्रियतामा कोरोना भाइरसको नयाँ भेरिअन्ट ओमिक्रोन पाइएको छ । यो भेरिअन्ट 'अत्यन्त संक्रामक' रहे पनि यसअधिकारी भेरिअन्टभन्दा ओमिक्रोन भएका छन् । यस्तो अवस्थामा सक्रियताको विवरणहरू सार्वजनिक पूर्ण उत्सै लक्षण देखिएर घरमै आराम गरिरहेका मानिसमा आइसोलेशन अर्थात् अख्लाफ एक्सिएर वस्ते अवधिवारे फरक-फरक बुझाइ रहेको पाइन्छ ।

आइसोलेशनमा कति दिन बस्नुपर्छ ?

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयका अधिकारीहरूका अनुसार विगतमा नेपालमा १० दिन एकान्तवास बस्नुपर्ने प्रावधान रहे पनि ओमिक्रोन सम्बन्धी अध्ययनका प्रमाणमा आधारित रहेर त्यो अवधि तातो दिनमा भाइरहेको छ । 'ओमिक्रोन भेरिअन्ट संगसर्गको अध्ययन अनुसन्धानबाट आएका प्रमाणका आधारमा विज्ञालाई सुझाव अनुसार हामीले यो समयावधि घटाएर सात दिन बाटाएका छौं' - कीरीघ्री मन्त्रालयका प्रवक्ता डा. समिरकुमार अधिकारीले बीवीसीसंग भेनेको थिए ।

कोमिड-१९ विरुद्ध खोप लगाएका कारण ओमिक्रोन भेरिअन्टको संक्रमणको चक्र र यसले पार्न सक्ने जीविंग हेर्ड 'सात दिनपर्छ

हरिविनोद अधिकारी

संविधान अनुरूप स्थानीय निर्वाचन

भएको थियो । समय मात्र बर्बाद गरेर निर्वाचन गराउन तयार नभएको नेतृत्वको गठबन्ध सरकार आमै बाचा पूरा गर्न सक्नेको थियो र त्यो बेलामा पनि सरकारले राजीनामा दिने व्यवस्था तै डैन भेर बोडे निकालिएको थियो ।

वास्तवमा, संविधानको मर्म के थियो भने हामी गणतन्त्रायक शासन प्रणालीमा प्रवेश गरेको लागि गणतन्त्रायाई एक भएर मुलुकको नयाँ गरित दिक्षन् । मुलुकमा कुनै पनि बेला प्रतिगमनको अवस्था आउन सक्ने सम्भावना छ भने मानिएकोले सम्पूर्ण गणतन्त्रायाई एक भएर संविधानका मर्मलाई पूरा गर्नका लागि एउटा स्थिर शासन प्रणालीको आवश्यकता पूरा गर्नु । तर, तत्कालीन अवस्थामा भयो के भने जस्ती हुन्छ जस्ता प्रजातान्त्रिक शक्ति नेपाली प्रधानमन्त्री कोषमा शर्म ओलीले प्रतिनिधि सम्भावना दिने गरिए हो, कागुन ११ गते, फागुन २३ गते, २०७७ साल जेठ ८ गते, असार २८ गते र २९ गते नेपाली इतिहासमा त्यस्ता दिनहरू हुन् जसलाई तत्कालीन लागि विसिन सकिंदैन । उस ५ गतेले प्रतिनिधि सम्भावा दुर्भिताइको शक्तिसहितको तत्कालीन नेपालको प्रधानमन्त्री कोषमा शर्म ओलीले प्रतिनिधि सम्भावना दिने गरिए हो आजको सरकार बनेको हो, चालहेको पनि छ । त्यसैबीच नेपालको संविधान र निर्वाचन आयोगको सिफारिस र प्रवालित कानून बमोजिम नयाँ दल भएको लागि विसिन बनाइ र असार १४ गते नेपाली एकलैकृत समाजवादी ।

त्यसपछि धमाधम प्रादेशिक सरकारहरू परिवर्तन हुन लाग्दै र अहिले नेपाली एकलैकृत समाजवादी । अगलो वर्ष तातो लाग्दै र असार १५ गते, फागुन २३ गते तर असार १६ गते र असार १७ गते तर असार १८ गते तर असार १९ गते तर असार २० गते तर असार २१ गते तर असार २२ गते तर असार २३ गते तर असार २४ गते तर असार २५ गते तर असार २६ गते तर असार २७ गते तर असार २८ गते तर असार २९ गते तर असार ३० गते तर असार ३१ गते तर असार ३२ गते तर असार ३३ गते तर असार ३४ गते तर असार ३५ गते तर असार ३६ गते तर असार ३७ गते तर असार ३८ गते तर असार ३९ गते तर असार ४० गते तर असार ४१ गते तर असार ४२ गते तर असार ४३ गते तर असार ४४ गते तर असार ४५ गते तर असार ४६ गते तर असार ४७ गते तर असार ४८ गते तर असार ४९ गते तर असार ५० गते तर असार ५१ गते तर असार ५२ गते तर असार ५३ गते तर असार ५४ गते तर असार ५५ गते तर असार ५६ गते तर असार ५७ गते तर असार ५८ गते तर असार ५९ गते तर असार ६० गते तर असार ६१ गते तर असार ६२ गते तर असार ६३ गते तर असार ६४ गते तर असार ६५ गते तर असार ६६ गते तर असार ६७ गते तर असार ६८ गते तर असार ६९ गते तर असार ७० गते तर असार ७१ गते तर असार ७२ गते तर असार ७३ गते तर असार ७४ गते तर असार ७५ गते तर असार ७६ गते तर असार ७७ गते तर असार ७८ गते तर असार ७९ गते तर असार ८० गते तर असार ८१ गते तर असार ८२ गते तर असार ८३ गते तर असार ८४ गते तर असार ८५ गते तर असार ८६ गते तर असार ८७ गते तर असार ८८ गते तर असार ८९ गते तर असार ९० गते तर असार ९१ गते तर असार ९२ गते तर असार ९३ गते तर असार ९४ गते तर असार ९५ गते तर असार ९६ गते तर असार ९७ गते तर असार ९८ गते तर असार ९९ गते तर असार १०० गते तर असार १०१ गते तर असार १०२ गते तर असार १०३ गते तर असार १०४ गते तर असार १०५ गते तर असार १०६ गते तर असार १०७ गते तर असार १०८ गते तर असार १०९ गते तर असार ११० गते तर असार १११ गते तर असार ११२ गते तर असार ११३ गते तर असार ११४ गते तर असार ११५ गते तर असार ११६ गते तर असार ११७ गते तर असार ११८ गते तर असार ११९ गते तर असार १२० गते तर असार १२१ गते तर असार १२२ गते तर असार १२३ गते तर असार १२४ गते तर असार १२५ गते तर असार १२६ गते तर असार १२७ गते तर असार १२८ गते तर असार

